

Úvod do historické geografie

Cíle předmětu

Cílem předmětu je pomoci posluchačům oboru historie pochopit a reflektovat geografický kontext kladení historických otázek a osvojit si praktické dovednosti geografické metody na nadnárodní, národní, regionální i lokální úrovni.

Výstupy z učení

Absolvent bude schopen popsat základní obrysy historické geografie a topografie coby vědeckých oborů a jejich současné trendy. Bude se orientovat v základní literatuře a získá praktický přehled v geografických a topografických příručkách a dovednosti potřebné k jejich používání. Absolventi se také seznámí se základními možnostmi využívání geografických a kartografických pramenů a jejich interpretace.

Literatura

HONZÁK, František – PEČENKA, Marek – VLČKOVÁ, Jitka: Evropa v proměnách staletí. 3., aktualiz. vyd., Praha : Libri, 2001.

SVITÁK, Zbyněk: Úvod do historické topografie českých zemí. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 105 s. ISBN 978-80-210-7120-9. Digitální knihovna FF MU
<https://digilib.phil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/131833/monography.pdf>

SEMOTANOVÁ, Eva – CAJTHAML, Jiří: Akademický atlas českých dějin. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014.

MAGOCSI, Paul Robert. Historical atlas of East Central Europe. Edited by Geoffrey J. Matthews. 1st paperback ed., with corr. Seattle: University of Washington Press, 1995.

SEMOTANOVÁ, Eva: Raně novověká krajina českých zemí. In: Václav Bůžek a kol.: Společnost českých zemí v raném novověku. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2010, s. 19–53.

SEMOTANOVÁ, Eva: Historická geografie českých zemí. 2. akt. vyd. Praha: Historický ústav 2006.

SEMOTANOVÁ, Eva – Chromý, Pavel: Development and Current Trends of the Czech Historical Geography. Historická geografie 38 (1), 2012, s. 9–34.

OSNOVA KURZU

1. Historická geografie jako obor a jeho postavení v rámci historického bádání (TD)

HISTORICKÁ ÚZEMÍ ČESKÝCH ZEMÍ A STŘEDNÍ EVROPY

2. Vývoj historických území a územně správních celků v rámci českého státu (TD)
3. Církevně správní organizace území (ZS)
4. Historický vývoj Habsburského soustátí v 16.–20. století (ZS)
5. Územní vývoj střední Evropy ve 20. století (TD)

HISTORICKÁ GEOGRAFIE OBYVATELSTVA

6. Vývoj osídlení českých zemí (stará a nová sídelní území, středověká kolonizace), sídelní území, geografická mobilita, migrační trendy

HISTORICKÁ KULTURNÍ GEOGRAFIE

7. Historická krajina a její výzkum. (TD)
8. Centrum, periferie, regionalita. Uspořádání a vztahy v sídelní struktuře. (TD)
9. Historické a kulturní regiony. Regionální identita, její typy a zdroje (TD)

HISTORICKÝ MÍSTOPIS

10. Historický místopis, pojmenovávání sídel a krajiny (TD)
11. Historický mikroprostor. Pomístní jména, vnitřní a vnější krajina venkovských sídel a měst. (TD)

SAMOSTUDIUM

Země a státní útvary Evropy - obecný přehled geografických areálů s důrazem na proměny významných geografických pojmů. (*samostudium*)

- a. Geografie středověkého světa
- b. Zámořské objevy, zámořská území a kolonie
- c. Říše (Německo a Itálie)
- d. Francie
- e. Španělsko
- f. Anglie
- g. Severní Evropa

Východní Evropa